

В ПОВАГОЮ ДО МАТЕМАТИКИ

Кожен із нас пройшов відповідну школу математики. І в кожному з нас саме математика, як мати всіх наук, заклала основи точного, логічного мислення. Розпочинали ми з усвідомлення кількості очей в лобі та кількості пальців на руці, всерйоз підійшли до математики на заняттях у початкових класах загальноосвітньої школи. Такій надважливій проблематиці — методиці формування математичних знань у молодших школярів — присвячений посібник кандидата педагогічних наук, доцента кафедри теорії та методики дошкільної і початкової освіти Вікторії Павелко «Методика викладання математики». Робота має Гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів». Навчальне видання рецензували доктори педагогічних наук, професори Я.П.Кодлюк (Тернопільський НПУ ім. Володимира Гнатюка) та І.В.Малафіїк (Рівненський ДГУ), і кандидати педагогічних наук, професор кафедри математики та методики її викладання Рівненського ДГУ Я.А.Пасічник.

Автор посібника виходить з того, що початковий курс математики — важливий етап у засвоєнні математичного знання, бо виступає своєрідною пропедевтикою вивчення систематичних курсів алгебри, геометрії, інформатики, розв'язування й обчислень з фізики, хімії, астрономії та інших природничих наук. Молодші школярі ознайомлюються майже з усіма основними математичними поняттями, арифметичними операціями та діями, відношеннями, чим формується підґрунтя для вивчення шкільних предметів, для оволодіння навиками оперування набутими знаннями та їх застосування у різноманітних життєвих ситуаціях, в тому

числі нестандартних.

Це зумовлює особливу роль математики у навчанні молодших школярів, а отже, і значимість методики викладання математики у педагогічних закладах вищої освіти. Вивчення цієї навчальної дисципліни має за мету поглибити розуміння необхідності використання у педагогічній практиці традиційних і сучасних методів, засобів і форм організації навчальної роботи з математики в 1-х — 4-х класах загальноосвітньої школи. Для цього розроблено методичні рекомендації щодо вивчення учнями нумерації цілих невід'ємних чисел, усних і письмових прийомів додавання, віднімання, множення та ділення, алгебраїчного та геометричного матеріалу, дробів і величин, розв'язування задач, виконання найрізноманітніших завдань практики і творчого застосування набутих знань і вмінь, а також здійснення самоаналізу і самовиховання у контексті вимог педагогічної діяльності.

На реалізацію таких методичних завдань зорієнтована структура навчальної дисципліни «Методика викладання математики». Навчальна програма, за якою побудований посібник, включає шість змістових модулів. Насамперед розглядаються загальні питання викладання математики у початкових класах, предмет, методи та засоби навчання математики; конкретно висвітлюються теоретико-методичні основи вивчення нумерації чисел першого та другого десятків, концентрів «Сотня» і «Тисяча» та багатоцифрових чисел. Особлива увага приділена вивченню арифметичних дій над цілими невід'ємними числами, зокрема усних і письмових прийомів додавання, віднімання, множення та ділення. Аналізуються теоретико-методичні основи вивчення алгебраїчного та геометричного матеріалу, а також ознайомлення учнів із дробами. Розглядаються величини та їх вимірювання, питання методики роботи над задачами, а саме практичні й теоретичні основи навчання учнів розв'язуванню простих і складених задач.

У посібнику розроблена й обґрунтована тематика практичних (38 годин) і лабораторних (10 годин) занять та визначені теми самостійної роботи (16 тем). Окреслено методи навчання та контролю знань, запропоновано систему розподілу балів за навчальні досягнення студентів у кожному змістовому модулі програми.

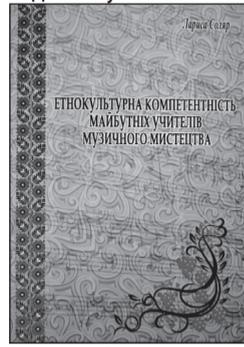
Кожна тема навчального посібника викладена за чіткою структурою: оптимальний план, необхідний перелік рекомендованої літератури, лаконічний тезовий виклад кожного питання плану із застосуванням необхідних графіків, таблиць, схем. До тем додаються питання і тести для самоконтролю. Характерною особливістю викладу тематичного матеріалу є його дидактичне багатство, наповнення прикладами і задачами з рекомендованими підходами до їх вирішення. За схемою «розгляд теоретичних питань — вирішення практичних завдань — виконання самостійної роботи» розроблено передбачені навчальною програмою практичні заняття.

Крім цього, автор посібника запропонувала змістову програму державного екзамену та подала глосарій необхідних понять і дефініцій.

ЕТНОКУЛЬТУРА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

За ухвалою вченої ради гуманітарного факультету академії вийшов у світ навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти «Етнокультурна компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва», підготовлений кандидатом педагогічних наук, науковцем кафедри гри на музичних інструментах і вокально-хорових дисциплін Ларисою Соляр. Рецензували навчальне видання доктор мистецтвознавства, професор кафедри методики музичного виховання та диригування Прикарпатського НУ ім. Василя Стефаника

Богдан Кіндратюк, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник Інституту проблем виховання НАПН України Катерина Журба і кандидат мистецтвознавства, завідувач кафедри гри на музичних інструментах і вокально-хорових дисциплін нашої академії доцент Оксана Легкун.

Автор зазначає, що в період загрози ерозії наших духовних цінностей з причини впливу негативних факторів глобального масштабу і культурно-світоглядної експансії «руського міра» засобами українофобних міфів зростає актуальність забезпечення належного рівня етнокультурної компетентності вчителів дисциплін мистецького профілю, бо саме від них значною мірою залежить патріотичне виховання молодого покоління, залучення його до вивчення, шанування та використання культурної спадщини і традицій українського народу. А тому, на думку автора, виникла потреба переглянути програми закладів вищої освіти у контексті розбудови Нової української школи з урахуванням етнокультурної ситуації в Україні, необхідності збереження духовної спадщини народу та забезпечення духовно-культурних потреб етнічних меншин, і все це має здійснюватись у процесі заглиблення в етнічну культуру українців із паралельним зверненням до загальнолюдських духовних цінностей. У роботі наголошується, що глибоке розуміння українства, його краси та самобутності має стати однією із профільних фахових характеристик педагога мистецтвознавчого профілю.

Зміст посібника включає матеріали теоретико-методичного і практико-результативного блоків. Його скомпоновано згідно з авторською програмою спеціального курсу «Етнокультурна компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва», структуровано за змістовими модулями, визначено зміст практичних занять, передбачено організацію самостійної роботи студентів, рекомендовано тематику індивідуальних дослідницьких завдань. Застосовується авторська методика, стрижнем якої виступає створена сендвіч-модель.

У двох змістових модулях розкриваються теоретичні основи та практичні засади формування етнокультурної компетентності вчителів музичного мистецтва через характеристику теоретичних аспектів, аналіз актуальних питань, досліджень і публікацій з даної проблематики, змістове висвітлення профільної складової етнокультурної компетентності. Конкретно розглядається роль звичаїв, традицій, обрядів і вірувань, вивчаються особливості національного костюму, побуту й архітектури українського народу, національної кухні, а також особистісної культури й основних механізмів її реалізації.

Практичні заняття спрямовують студентів на огляд наукових досліджень, підручників і посібників з проблем етнокультурної компетентності, на вивчення етнічних традицій та форм їх практичного застосування, на дослідження особливостей використання національних костюмів у звичаях та обрядах українського народу і регіональної специфіки національного побудівництва, спільного та відмінного у традиційній і сучасній українській кухні тощо.

Цікаве змістове та конкретне практичне навантаження мають індивідуальні дослідні завдання: аналіз тематичних публікацій, системи традиційних взаємин між студентами та їх рідними, системи звичаїв і обрядів села або краю, характеристики національного одягу, національних страв, елементів національної архітектури та побуту. Пропонуються етнографічні дослідження музичного фольклору, зокрема збір даних про етномузичний інструментарій, підбір приказок, загадок і прислів'їв за етномузичною тематикою та з дотичних етнографічних сфер. Приділена увага іншим практичним формам роботи: анкетуванню, творчим аукціонам, мистецьким заходам, де виявляється можливим і доцільним використання етнографічного матеріалу.

Додатки до посібника включають анкету для визначення рівня етнокультурної сформованості фахівців музичного мистецтва, тестові завдання етнокультурного змісту, різноманітні творчі завдання, що вимагають знань про етнокультурні цінності українського народу. Тут же подається «Кодекс цінностей сучасного українського виховання», куди включено цінності абсолютні та вічні, національні, громадянські, валео-екологічні та цінності сімейного життя й особистого щастя.

Рекомендований автором список літератури включає 112 позицій.

З АНДРАГОГІЧНИМ ПІДХОДОМ

За рекомендацією вченої ради Житомирського державного університету ім. Івана Франка та Президії Академії міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся» опубліковано колективну монографію «Професійна освіта: андрагогічний підхід», де представлено теоретичні та практичні здобутки науковців різних регіонів України, зокрема обґрунтовано теоретичні засади, методичні та технологічні основи вищої професійної освіти, відображено та проаналізовано ціннісно-орієнтовані моделі професійного розвитку особистості сучасного фахівця. Видання рецензували доктор педагогічних наук, професор Запорізького НУ О.І.Гура, доктор педагогічних наук, професор Житомирського медичного інституту О.С.Заблоцька і доктор педагогічних наук, завідувач кафедри дошкільної освіти та педагогічних інновацій Житомирського ДУ ім. Івана Франка І.І.Коновальчук. Загальну редакцію монографії здійснила доктор педагогічних наук, президент Академії міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся», дійсний член Української академії акмеології, професор Житомирського ДУ ім. Івана Франка О.А.Дубасенюк.

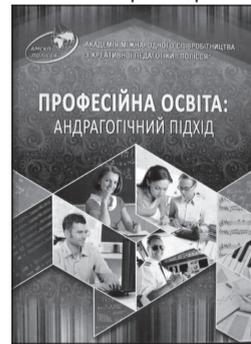
Автори публікацій наголошують, що андрагогічний підхід дає змогу виокремити ті методи навчання дорослих, які найбільшою мірою підвищують їх мотивацію, забезпечують проблемно-рефлексивний характер навчання, сприяють розвитку професійної компетентності, подоланню негативних тенденцій освіти. Доведено, що якість професійної підготовки та перепідготовки фахівців обумовлена ефективністю впровадження андрагогічного підходу.

Андрагогіка, як наука про освіту і навчання дорослих, допомагає студенту-дорослому та викладачеві у процесі навчання опанувати вміннями та навичками з планування, реалізації, оцінювання та корекції процесу свого навчання, визначення його змісту, форм, методів і принципів. Навчання у контексті андрагогічного підходу сприяє дорослому у

врахуванні власних вікових, психологічних, соціологічних і професійних особливостей, у використанні набутого під час навчання досвіду, у визначенні своїх навчальних потреб, мети навчання та шляхів її досягнення. Це створює умови для самореалізації людини і підвищення ефективності та результативності її життєдіяльності.

Автори першого розділу монографії висвітлюють особливості вітчизняного і зарубіжного досвіду в розробці теоретичних і прикладних аспектів професійної освіти, аналізують роль освіти дорослих у сучасних умовах, простежують етапи становлення і розвитку андрагогіки.

У розділі «Методичні і технологічні основи професійної освіти» опубліковано наукове дослідження науковця кафедри гри на музичних інструментах і вокально-хорових дисциплін нашої академії, кандидата педагогічних наук Лариси Соляр «Методичні аспекти проблеми формування етнокультурної компетентності фахівців музичного мистецтва: андрагогічний підхід». Наш фахівець висвітлює можливість застосування андрагогічного підходу у професійному розвитку музикознавців і педагогів сфери музичного виховання. Вона робить акцент на методичних аспектах проблематики: на інноваційних етноформах підвищення професійної кваліфікації, серед яких називає етнофотоставки, етнофотокілажі, флешмоби, етноярмарки, майстер-шефи, етноквести, модні фольк-фести, евентформи, етноформи; виокремлює спеціальні методи (етнокейси, інтерв'ю, етнопроект, етнографічний метод, метод «рівний — рівному»), спеціальні прийоми (дослідницький, репродуктивний, театральний), спеціальні засоби (матеріальні та

нематеріальні), які використовуються у фольклорних колективах з метою формування етнокультурної компетентності сучасного фахівця. Автор дослідження робить висновок, що суб'єктом формування етнокультурної компетентності є фахівець музичного мистецтва, котрий у процесі професійної діяльності популяризує, відновлює українську народну культуру за допомогою фольклорних колективів.

Розділ «Ціннісно-орієнтовані моделі професійного розвитку особистості сучасного фахівця» містить матеріали аналізу особливостей внутрішньої та зовнішньої моделей міжособистісної взаємодії суб'єктів навчання у системі післядипломної освіти, а також підготовки вчителів до формування складніших цінностей у школярів основної та старшої шкіл. Крім цього, приділено увагу гуманізації виховного середовища закладу вищої освіти. Саме тут представлена наукова стаття члена кафедри гри на музичних інструментах і вокально-хорових дисциплін нашої академії Інни Ратинської «Гуманізація виховного середовища вищого навчального закладу у вихованні моральної відповідальності студентів». Наш автор визначає основні підходи, принципи, аналізує вітчизняну та міжнародну нормативні бази вирішення даної проблематики. У роботі представлена структурно-функціональна модель виховання моральної відповідальності у студентів, виокремлені основні чинники гуманізації виховного середовища, показана роль школи молодого куратора в наданні методичної допомоги організаторам виховних заходів зі студентською молоддю.

В загальному, монографія «Професійна освіта: андрагогічний підхід» містить продуктивні матеріали навчально-методичної та науково-теоретичної діяльності з підвищення рівня професійної компетентності фахівців різного профілю та їх спеціальної підготовки до роботи в умовах ціложиттєвого навчання у контексті андрагогічного підходу.

За матеріалами наукової частини академії